

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — — 2 „ — „
 Na štvrt' roka — — 1 „ — „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
 Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Majiteľ a vydavateľ:
 JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
 Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Volebné atrocities.

(Pokračovanie reči Georga Szmrecsányiho.)

Udalosti v Považskej Bystrici.

Georg *Szmrecsányi*: V považsko-bystrickom okrese ja som bol jedným kandidátom a preto, aby som zo stranníctva obvinovaný nebol, do podrobna neprednesem všetko, čo sa tam pri volbe stalo a poukážem len na jednotlivé veci. V deň Božieho Tela popoludní chcel som shromaždenie vydržiavať v Považskej Bystrici. Prišli tu ľudia hŕne z celého okolia a množstvo 4—5 tisíc ľudu čakalo na mňa, aby slyšalo moju programnú reč. Ako som na rečnište vstúpil a ešte som ani nezačal hovoriť, zbadal som, že za veľkým množstvom ľudu, bez všetkej príčiny a potreby postavil sa celý rad žandárov. Tohoto prípadu vysvetlenie dostal som len skoro, bo sotva žandári zaujali tam svoje miesto, z jedného malého šenku vyskočilo zaraz 20—30 chalanov a inej hávede, so zvonkami, píšťalami v ruke a s veľkým krikom a hlukom, cez korodón žandárov oplúvali a inzultovali mojich voličov. (Hluk z lavej.)

Imrich *Ivánka*: To bola národná práca!

Georg *Szmrecsányi*: Celkom prirodzená vec je, že na toto medzi množstvom ľudu povstalo veľké rozhorčenie a zdvihol sa hrozný krik, následkom čoho hlavný slúžny miesto toho, čo by bol odohnal tých nezbedníkov, čo tam chceli demonštrovať, prichystaných jeho 40 žandárov a štyri stotiny infanteristov, bez predbežného oslovenia obecnstva, nahuckal na množstvo, ktorí potom s najväčšou brutalitou, štúrali, kolbami bili, gňávali a konečne rozohnali voličov.

(Hluk z lavej strany.) Proti tomuto slúžnemu, následkom toho, pre neoprávnené upotrebenie zbrannej moci zadal som trestnú obžalobu.

Vilhelm *Sümegi*: Dostane vyznačenie!

Georg *Szmrecsányi*: Trestné obžaloby zadal som ďalej proti nasledujúcim: proti považsko-bystrickému notárovi Migadzimu, proti alsó-mogyoródskeému notárovi Varga a proti alsókočkócskému krémárovi Markusovi Nathan.

Novozámska voľba.

Georg *Szmrecsányi*: Prejdem včul ku voľbe v okrese novozámskom. (Čujme! Čujme!) V deň Božieho Tela 26. mája pán vyslanec Franc Kossuth chystal sa do okresu udvardského, keď sa nemýlim, k podporovaniu Bélu Horvátha. Medzitým, deň pred tým Pavel Kovács, kandidát ľudovej strany okresu novozámskeho, keď sa dozvedel, že pán vyslanec Franc Kossuth cez Nové Zámky cestuje do Udvardu, obrátil sa k nemu s tou prosbou, aby ako kandidáta opozicionálnej strany podporoval ho v novozámskom ľudovom shromaždení. Pán vyslanec Franc Kossuth sľúbil to s najväčšou ochotnosťou. Na to Kovács oznámil novozámskej vrchnosti, že bude programnú reč držať. Dostal hneď aj odpoveď a to krátkou cestou. Novozámsky policajný kapitán dal mu na vedomie, že pokiaľ je sviatok, nemôže mu dovoliť, aby držal programnú reč.

Karol *Huszár*: Neslýchaná vec!

Georg *Szmrecsányi*: Kovács na to telegraficne obrátil sa na ministerstvo vnútra.

Gróf Pavel *Batthyány*: Na dobré miesto sa obrátil!

Georg *Szmrecsányi*: Pravda, opravujúca od-

poved prišla od ministerstva vnútra, lež až na tretí deň, keď o ľudovom shromaždení ani reči viac nebolo. Pan vyslanec Franc Kossuth, rozumie sa, vzdor toho v nedeľu išiel do Udvardu. Včul ale prosím dobre pozor dávať. (Čujme! Čujme!) Ako Franc Kossuth z vlaku vystúpil a chcel ísť k svojmu koču, rázom priskočil oddiel husárov, ktorí obklúčili koč a na rozkaz policajného kapitána tak ho viedli poľnými cestami, aby nemusel ísť cez mesto. Pod zahradami, za pajtami ho viedli, aby ho novozámske publikum ani vidieť nemohlo. (Pravda! Tak je! z ľavej strany).

Keď proti bývalému ministrovi obchodu, proti predsedovi neodvislej strany, proti Francovi Kossuthovi takýchto vecí opováži sa dopustiť jedon policajný kapitán, môžeme si predstaviť, aký systém upotrebuje, čoho sa dopúšťajú, keď sa jedná o brutalizovaní nie tak chýrnej a veľaváženej osobnosti. (Výkriky z ľavej: Nuž a v Novom Sade!)

Julius *Justh*: Aj o tom budeme hovoriť.

Georg *Szmrecsányi*: Kandidáta pracovnej strany v novozámskom okrese, proti zretedelenému nariadeniu zákona jednotajne sprevádzali, vicišpán, hlavný slúžny, notári, a okresný lekár.

Gabriel *Ugron*: Viedli ho na šibenicu. (Smiech.)

Georg *Szmrecsányi*: Voličov podplácali, napájali a zvädzali žranicou nasledujúci: Ludvik Takács, Pavel Vladár, Géza Bihari, Franc Czeglédy, Anton Löwenstein, Elek Taxner, Viktor Bernát notári a Franc Bády podnotár.

Najväčšie pressie ale páchali proti novozámskym zamestnancom uhorských štátnych železníc. Silvester Róza, predstavený železničnej stanice a Ferdinand Hirschmann, hlavný inžinier po jednom citovali k sebe ľudí a nútili ich, aby hlasovali na kandidáta pracovnej strany. (Hluk.) Aj tu boly v móde volebné certifikáty! Aj tu odbierali, patrične dali si odovzdať takéto certifikáty predstavení (Hluk z ľavej) a každý železničný úradník a zamestnanec pre tonto certifikát musel osobne prísť v deň voľby o osmej hodine ráno; pod dozorstvom a vodcovstvom svojich úradných predstavených museli sa tam dostaviť. Jednalo sa totiž o viacej sto železničiarov, ctená Snemovňa! (Hluk a výkriky z ľavej: Kde je minister obchodu?) A keď novo-

zámski železničiarí začali hlasovať, vtedy jejich predstavení sadli si k urne s listou v ruke a značili, kto na koho hlasuje a skrže to natoľko ich terrorizovali, že sotva sa našiel medzi nimi taký, čo by sa bol opovážil hlasovať na kandidáta opozicionálnej strany.

Gróf Jozef *Teleki*: Na kandidáta opozicionálnej strany hlasovalo ich triapäťdesiat.

Georg *Szmrecsányi*: Proti novozámskej voľbe zadaná je petícia. (Výkriky z pravej strany: Rozhodne v tom Kúria!)

Julius *Justh*: Veď ale aj my máme právo hovoriť o tom.

Georg *Szmrecsányi*: A v akej miere napájali, žranicou zvädzali a pressionovali ľud...

Vihelm *Sümegei*: Takéto prechmaty treba biľagovať!

Georg *Szmrecsányi*: ... dokázat dá sa tým že v tom čase, kým totiž zostavili petíciu, 578 inficovaných hlasov vedeil preukázat. (Hluk z pravej.)

Aurel *Förster*: Ehrlich 606. (Hlučný smiech.)

Levočská voľba.

Georg *Szmrecsányi*: Podobné pressie, napájanie, žranicou zvädzanie a podplácanie ľudu opakovaly sa aj v levočskom okrese. Tam do týchto vecí miešal sa i sám főišpán Artur Wieland.

Obce Szepesjakabfalva a Alsórépás — obe tieto obce sú veľké, je v nich 300 voličov, ľahko si teda predstaviť, ako sú ľudnaté — obe tieto obce zhorely pred dvoma rokmi. Vyhoreným obyvateľom týchto obcí vrchnosť nedovolila, aby si nové domy postavili z dreva. (Hluk z ľavej.) Kto zná veľkú chudobu, aká panuje na Horných stranách, ten bude dobre vedieť, ak ťažko padne tam sedliakovi stavať dom z tehliel, alebo z kameňa, keď len na niekoľko krokov má obečnú horu, z ktorej ľahko brvná odviezť a malú chalúpku postaviť si môže. Pre spomenuté nariadenie v oboch obciach cez dva roky panovalo hrozne rozhorčenie: Konečne prišli voľby. (Čujme! Čujme! z ľava.) Obe obce poslaly deputáciu k főišpánovi Wielandovi a vzdor toho, že im popredku dali na vedomie, že jestli budú hlasovať na kandidáta pracovnej strany, odvolajú vyšspomenuté nariadenie, predsa väčšia čiastka voličov hlasovala na kandidáta ľu-

dovej strany, nasledkom čoho nariadenie neodvolali.

Ohľadom na pokročilosť času, len v krátkosti prednesem moje ďalšie poznámky: (Hlučné výkriky z lavej: Čujme! Čujme! To je veľmi zánímavé!) Z levočského okresu aj o tom máme dáta, že aj medzi ctenými pánmi kandidátmi pracovnej strany našli sa takí, ktorí neopovrhli kancelaragrafy. (Čujme! Čujme!)

Vždy nás obviňujú, že podporujúce nás duchovenstvo búri, zneužívajúc milostné prostriedky. Vyzývam s týmto každého, aby jedon jedinký takýto pád dokázal. Budem mu za to veľmi poďačný. Cez pätnásť rokov obviňujú nás z tohto, lež ani jedon jedinký pád nevedia nám dokázať. Ja čp tvrdím, to aj viem dokázať. Grécko katolícky dekan-farár obce Szepes-Jakabfalva pre takúto vec obžalovaný je pred prešovským kráľovským súdom, Môže tam teda každý nahliadnuť do dokumentov, či pravdu hovorím alebo nie? Spomenutý pán dekan veľmi horlivý podporovateľ je pracovnej strany. (Výkriky z lavej: Chce byť biskupom!) Ctený pán vyslanec, zdá sa, chce ho spravil biskupom. Tento pán, keď kandidát ľudovej strany prišiel do obce Szepes-Jakabfalva, aby tam programnú reč držal, pribehol ta na čele najatej zgerby s palicami a tak chcel prekaziť vydržiavanie programnej reči, vec ale taký obrat vzala, že on bol prinútený opustiť bojište. Za tým nasledovala sv. omša v kostole a pred touto bola kázeň. Vefactený pán dekan, farár pracovnej strany takto začal jeho kázeň (číta): «Biskup je nástupcom apoštolov.» Prosím, citujem od slova do slova, bo to tam na mieste spísali. «Kto teda dá volačo na svoje dušné spasenie, ten nasleduje príkaz svojho biskupa, biskup ale to vám odkazuje v tomto liste — pri tom ukázal ľudu list Jána Vályiho, grécko-katolíckeho biskupa prešovského — aby ste aj vy hlasovali na tú stranu, ku ktorej ja patrím. (Hnutie z lavej a výkriky: V Kostole to povedal!) V kostole! «Ja ale, ako váš duchovný pastier, pracujem nielen na vašom dušnom spasení, lež i na vašom telesnom blahu a preto očakávam od vás, že mne budete veriť a nie protivnej strane, ktorá klamstvom a lžou pracuje proti vám a takto žene vás do záhuby, duše vaše ale vede do večného zatracenia.» (Veľký hluk.)

Keď som už ale pri tomto predmete, musím ešte i na inú zväštnu, o sebe stojácu vec poukázat: ešte aj rabíni vydali pastierske listy. (Smiech z lavej.) Ungvársky hlavný rabín — neviem ako to pomenovať — vydal modlitbu alebo pastiersky list, čo z trojakého ohľadu je veľmi zánímavé. Tento rabín hornouhorskú akciu, ktorá tak blahonosne účinkuje v záujme tamojšieho ľudu, vyhlasuje jednoducho za akciu antisemitickú. V spojení s týmto antisemitizmom obviňuje i jeho veličenstvo kráľa. Po tretie ale dokazuje, že k oblaženiu židovstva v Uhorsku povolaná je jedine pracovná strana. (Smiech z lavej.)

Pastiersky list ten zneje nasledovne: (Výkriky: Čujme! Hluk. Predseda cenga. Rečník číta): «Pokoj a všetko dobré k úcte mojich bratov. Dobrodejní a bohabojní sú, ktorí patria k okresu šátoraljauheliskému; ochraňuj ich Boh po všetky časy. Ponevác ale vy idete za štátnym sekretárom Kazym, ja som istý a nepochybujem o tom, že on nikdy nebol antisemita. Čo robil v záležitosti Rusniakov, to robil na rozkaz jeho veličenstva, v tom je on nevinný. (Veľký smiech a potlesk z lavej. Výkriky z lavej: Malé neviniatko! Hluk. Čujme!) Na ten chýr ani nemyslíte; ja vám zaň dobre stojím a jestli vydržíte pri ňom, on vás ochotne bude podporovať...

Jedon hlas z lavej: To je pravda!

Georg *Szmrecsányi* (číta): ... a ničeho nedávajte na ten zlý chýr, ktorý o ňom rozširovali; on len vaše dobro chce a v celej krajine chce dobro každému. nadovšetko ale dobro chce židovstvu. (Smiech z lavej.) Ja som už starý a ošedivel som a na čo by som sa oň staral, keby si toho nezaslúžil pre jeho dobrotu. Presvedčený som o tom, že vy len touto cestou, totižto za národnou pracovnou stranou máte ísť, len touto cestou privedete krajinu do dobrého stavu pre židov (Veľký smiech z lavej) a skrze to dáte dlhého života kráľovi. (Smiech z lavej strany.)

Alexander *Erdélyi*: To nepísal hlavný rabín ungvársky!

Georg *Szmrecsányi*: Stálo to v novinách Pesti Hirlap! (Číta): To je ten jedinký prostriedok, ktorý vám zabezpečí pokoj a prosím vás aby ste orodovali a toto moje písmo dali kaž-

dému človekovi, ktorý len na mňa slúchať bude, bo vám ja chcem len pravdu a pokoj a prosím vás, buďte mi na pomoci a upevňujte sa, aby ste pristali ku pravej strane. ku pravdivému Kazymu; tak dosiahneme, že pravá strana zpevnie na úkor ľavej strany. Boh vám bude na pomoci. Vás milujúci Lazar Löw, Syn Jeremiaša Löwa... (Smiech z ľavej strany.)

Poťažne levočskej voľby len ten jedon moment chcem vyzdvihnúť, že po uplynutí zaključnej hodiny, keď volebný predseda bol by mal vyhlásiť výsledok voľby, kandidát ľudovej strany dr. Michal Dömötör mal väčšinu 140 hlasov, (Čujme!) volebný predseda ale miesto toho, čo by sa bol držal zakona, svevoľne, vlastnou mocou o dve hodiny predĺžil zaključenie hlasovania. V tomto čase fõišpán, direktor berného úradu a celý křdel iných behali po Levoči a všetkých úradníkov, ktorí ešte nehlasovali, všeliakým spôsobom prinútili, aby išli k urne a len tak pošťastilo sa pracovnej strane dostať väčšinu niekoľko hlasov.

Jedon hlas z pravej: To patř pre Kúriu!
Výkřiky z ľavej: Len trpezlivost! Čujme!

Ján *Molnár*: Aj vy si to počúvajte! (Čujme!)
(Nasleduje dokončenie o prievizskej voľbe.)

Staň sa svetlo.

Orava, 7. augusta 1910.

V čísle 26-om z 25. júla nášho Kristu, ľudu a pravde verného «Krestan»-a v článku pod nápisom «Z okresu kubínskeho» istý «Volič» — nech ho Pán Boh živi — podal nám živoverné podobizne piatich smutných figúr duchovných, ktoré v dolnokubínskej trůchlohre staly sa hercami násilia liberálneho, mátehami svojej duševnej chudoby, strašiakmi príkladu kňazského a ohlasovateľmi novej slobodnej mravouky.

Kto by bol myslel, že osol nie od ovsu, lež od biča dostane dobrú vôľu a pôjde na ľad tancovať? A hľa, predsa! Proti nepodvratným pravdám výšspomenutého článku Eugen A. Balgha, okresný dekan a podzámocký farár v mene a k posmechu svojmu a ostatných štyroch v 28-om čísle židovských, liberálnych novín «Árvamegyei Hirlap» napísal článok «Legyen világosság», po slovensky «Staň sa svetlo».

Teda nech sa stane svetlo!

Článok svoj taktó začína: «V 26-om čísle «Krestan»-a, v tomto pod záminkou zbožnosti redigovanom a od sboru biskupského zakázanom slovenskom časopise, jeden zúfalý, do príkrovy bezmennosti skrytý, farizejským spôsobom pohoršený «Volič»... hlúpe ma napáda, oplakávajúc, že v našej stolici takzvanej «Ľudovej strane» už odzvonili...» atď.

Kto má uši ku slyšaniu, nech slyší! Eugen A. Balgha, okresný dekan a podzámocký farár verejne píše, že «Krestan» je od sboru biskupského veriacim zakázaný časopis.

Dôstojný pane!

Každý katolícky veriaci, dozaista aj vaša slůzka vie, že nie «Kestan», lež «Ľudové Noviny», ktoré vás oslavujú, sú ku čítaniu ľudu katolíckemu zakázané; každý farár, dozaista i bzinský, i krivský, i bielopotocký, mal to veriacim z kazateľnice oznámiť; a každý dekan, dozaista aj vy, mal a má toto z úradu protidozorčiť. A predsa, predsa! — Dôstojný dekane! Vy ste čítal, keď nie viac, aspoň vás sa dotýčný článok 26. čísla «Krestan»-a. I jako ste sa opovážil «zakázané» noviny čítať? Jako ste vyhlásil dotýčný ten obežník biskupský? Jako spovedáte ľudí? — Jako dozeráte okresných farárov?

Keď ste článok váš písal, lebo ste vedel alebo nevedel, že «Krestan» je nezakázaný. Jestli ste to vedel, dobrovoľne ste luhal, ztratiac s tým nároký na statočnosť, jako muž; a ponevác tým mnohých veriacich ste možno do duševných rozpakov, snád do blúdu zaviedol, stal ste sa nemožným, jako farár; jestli ste ale nevedel, odporúčam vám to isté, čo «Volič»: ztiahnite si konzekvenciu, stanúc sa nemožny, jako dekan.

Mam ešte ďalej súdiť o vás a o vašom článku? Vy sám seba súdite, nad vašim článkom ale prvá jeho veta súdi. Jaká prvá, taká je druhá, taká tretia, taký je celý váš článok. Ne-divím sa. Každý tvor tak sa ozýva, jako vie: a tento článok Balgha (po slovensky: pošťatý) napísal.

Žiadal ste si svetlo. Zasnietil som vám! Osvietil som podobizeň, osobnosť vašu. Len teraz vidno, jak velikú tieň máte. Daj Bože, aby toto svetlo vám, vašim súdruhom a všetkým liberálom aj rozum osvietilo.

«Volič» nro 2.

Letná práca.

Napísal : *Julius Jánoky-Madocsány.*

Krajinský snem odročil svoje zasadnutia do 27. septembra. Krajinskí vyslancovia rozišli sa po vidiekoch a každý ponáhlal sa z hlavného mesta, aby si odpočnul. Či ale v tomto letnom čase každý si má odpočívať? Nie. Bo dľa mojej mienky, my pracovníci za kresťanské zásady nesmieme odpočívať. Včul ešte menej, ako inokedy, V politickom ohlade utrpeli sme porážku. Dľa všeobecnej zkušnosti ale len slabí, ktorí nedôverujú v sebe a v pravdivosti svojej veci, tratia zmužilosť po utrpenej porážke. Pravý muž oproti, ktorý oduševňuje sa za ideale, ktorý je presvedčený o pravdivosti svojej veci, z prípadnej porážky čerpe len väčšej sily ku ďalším zápasom. Utrpená porážka len k tomu ho povzbuduje, aby dupľovanou oduševnenosťou a dupľovanou zmužilosťou pustil sa do boja. Uvažuje, zkúma chyby, ktoré zapríčinily jeho porážku a hľadá spôsoby, ktorými chyby napraví a podobným porážkam vyhuť možno v budúcnosti. My zarovnak zkúmajme príčiny našej utrpenej porážky a učme sa z vlastnej škody. Porážku, ktorú sme pri posledných voľbách utrpeli, všeliaké veci zapríčiniť.

Celý svet vie, že na mnohých miestach našu porážku zapríčinily ukrutné násilnctvá, a neslýchané nezákonnosti. Nad pechmatmi, aké páchané boli pri posledných voľbách, zhroziť sa musí každý statočne smýšľajúci človek. A to so všetkým právom. Proti zbojníkom a lúpežníkom môžeme sa brániť, oprávnenú sebaochranu dovoľuje i zákon. Proti volebným predsedom ale a verejným úradníkom, ktorí nás pozbavujú hiasovacieho práva a krajinské zákony nohami šliapu, stojíme bez všetkej obrany.

Skutky týchto sú jednostranné prečiny za ktoré len pozdej — pravda, keď je už neskoro — zdľhavým a zamotaným súdobným pokračovaním pokutovaní byť môžu. Nad volebnými atrocitami, aké prevádzajú sa u nás, zbúri sa krv v človekovi. Patriac ale na to z vyšších ohľadov, nadovšetko keď povážime vyplývajúce z toho následky, samo v sebe neni to ešte to najväčšie zlo. Bo takéto divé šliapanie zákonov je meč dvojeho ostria, ktorý často viacej raní tých čo ho upotrebuju, ako tých, proti ktorým

je upotrebovaný. Šliapateľov zákona a vôbec každého, čo úradnú moc svoju zneužíva, obyčajne veľmi chytro dosiahne nemezis a zaslúžená pokuta, čo sa najprv v tom prejavuje, že tratia vážnosť pred poriadnymi ľuďmi a vplyv v smerodajných kruhoch. Medzi volebným obecnstvom ale násilnctva a nezákonnosti obyčajne vzbudujú silnú reakciu. Cit mučedelnictva, to povedomie, že utrpenú porážku zapríčinily len surové násilnctva a oprávnené rozhorčenie nad týmto často nadmieru oduševňuje široké vrstvy iudu. Preto vídať, že rozhorčenie a pohoršenie mnoho razy i tých zachváti, ktorí pred tým nevedeli sa oduševňovať. Našej spravodlivej veci a našim kresťanským zásadám môže teda ešte aj osožiť utrpená porážka.

Našu porážku pri posledných voľbách zapríčinily ale nielen samé surové násilnctva, aké prevádzali zvlášte na Horných stranách. Rady našich voličov riedily v ohromnej miere podvod a podplácanie. Judáške groše, pijatiky a žranice sú tiež príčinou našej porážky. Zkúsili to, s malými výnimkami všetci kandidáti ľudovej strany.

Považme bližšie túto smutnú okolnosť. Podplácanie je hnusná, nemravná vec a skutok trestu hodný. Za takýto uznáva to aj zákon.

Áno, tento trestuhodný skutok je ale dvojstranný! Trestu hodný je ten, kto podpláca a trestu hodný je aj ten, kto sa dá podplatiť. Z tej príčiny aj zákon pokutuje obe stránky. Väčší trest zaslúži predsa ten, kto podláca, ten síce, čo sa dá podplatiť, čo sa predá ako volaaký tovar: môže sa vymlúvať, že bol slabý, neučený, chudobný, skutok jeho však nemôno schvalovať a je trestu hodný.

Čo tu teda treba robiť, aby tieto veci neopakovaly sa v budúcnosti? Tí, čo sa posiaľ dali podplácať, ako sme to výš spomenuli, odvolávajú sa na to, že sú slabí, neučení, chudobní. Toto sú teda príčiny jejich mravného poklesku. Aby tieto príčiny zanikly, treba nám preto ľud posilniť a vyučovať.

Posilňujme ľud skrze zakladanie spolkov. Posilňujme ho mravne a hmotne, hľadme sošlachtif jeho smýšľanie. Krásna úloha očakáva v tomto ohlade zvlášte duchovných pastierov, ktorí najviacej príležitosti majú bližiť sa k ľudu, nielen v súkromnom obchode, lež aj z kazateľne, bo

mravné pozdvihnutie ľudu, za politiku nikto nemôže považovať, my ľudí našich napomínáme, aby zachovávali krajinské zákony a toto nezakazuje žiadon kancelparagraf.

V tomto ohľade ale najviacej môžeme očakávať od vyučovania ľudu. «Nevedomosť je pôvodom všetkého zlého» — pravil nekdy sv. Ján Zlatoustý. To je aj skutočne pravda. Poučujme preto ľud, vysvetľujme mu za každej príležitosti že keď predáva sa k politickým cieľom, pácha nielen hnusnú a nemravnú vec, lež prehrešuje sa hrozne aj proti svojmu hmotnému blahobytu; prednášajme zakaždým ľudu, že podplácanie v prvom rade je veľmi zlý gšeft... Po volebných fašiankoch nasleduje veľmi dlhý pôst Tých niekoľko judášskych korún, ktoré podplatený dostal za svoju kožu, ľahko sa mine, záhubné zákony liberalné ostanú ale i ďalej v platnosti.

Ja verím, že pri posledných voľbách mnoho peňazí dostalo sa do vreciek voličov, koľko ich ale vyšpaciruje ztadiť následkom zlých starých zákonov o úžere, klamstve atď., kto by to vedel povedať. Na zmenu zkazonosných liberálnych zákonov len vtedy môžeme myslieť, keď počtom mocná a vážna kresťanská strana, proti liberálnej politike postaví sa za blaho ľudu. Keby na základe štatistiky vyrátať sa mohlo, koľko vyhral ľud peňazí pri voľbách premárnených a koľko utratil následkom tých zlých zákonov, ktorých panovanie upevnil skrze svoje vota, zaiste zarmútil by sa nejedon občan, ktorý pri voľbe tešil sa korunám, aké dostal z milosti liberálneho kandidáta.

Vyučovanie ľudu v tomto smere má byť našou hlavnou úlohou. Toto nech je naša letná práca, v ktorej súčasťníť sa má každý, komu na srdci leží kresťanská politika. Máme zástavu a vyprobovanú politickú stranu. Organzujme túto stranu z dediny do dediny, ohlasujme naše zásady zmužile a neunávene, Máme pri tom ešte aj mohútnu spoločenskú organizáciu: Katolícku Ľudovú Jednotu. Pracujme na jej rozšírení a upevnení. Neustálemu vyučovaniu a vzdelávaniu ľudu nech nikto nevyhýba. Prácu svoju nech i najskrovnejšieho postavenia človek uplatní k dosiahnutiu tohoto šlachetného cieľa. Komu ale prozreteľnosť božská poskytla zámožnosti a vyhodnejšieho postavenia, ten nech s tým spolu

aj to cíti, že má tým väčšie povinnosti. Poučujme ľud spolu aj o tom, že najistejším, ba jediným základom aj hmotnej blaženosti jeho je kresťanská politika. Veď proti liberálnej «slobodnej konkurencii», ktorá utláča a šliape slabých, potrebu ochrany všetkých slabých a utlačených ohlasuje výlučne kresťanská politika. Jedine kresťanská politika je pravým základom každého mravného a hmotného blahobytu.

O tomto poučujme ľud neustále. Potom aj nech si prídu akékoľvek korrumpované vlády s nezčíselnými millionami, pri voľbách istotne zvíťazíme.

Jako chceme bojovať?

Napísal: Jan Bartos.

Vo Španielsku zápasia teraz slobodní murári a liberáli s katolíctvom. Celý svet ich pozoruje. Teraz ešte nevedno, kto zvíťazi. Jedno je ale isté, že dokiaľ vo Francúzsku rozkošne šliape a utláčajú Cirkev, zatiaľ vo Španielsku tuhý bude boj. Vo Francúzsku darmo upozornili vodcov katolíctva na organizovanie sa, vo Španielsku podarilo sa katolícku Jednotu, ba vážnu politickú stránku utvoriť na obranu katolíckych záujmov a jestli španielskym slobodomurárskym, anarchistickým liberálom aj podarilo sa zvíťaziť, to víťazstvo, ktoré ažda len s prevratom krajiny a kráľovského trónu dosiahnuť sa môže, bude len dočasné.

Tento boj proti Cirkve je revolúcia. A jako francúzska revolúcia pochodila Europu a jej vlny došly aj k nám, práve tak dojde sem aj boj proti cirkve. Vietor tohoto boja už duje od niekoľko rokov. Čas je teda tomu, aby sme aj my už videli čisto a strojili sa k účinkovaniu. Žiaľbohu po smutných zkúsenosťach katolíkov cudzozemska veľká čiastka katolíkov Uhorska ešte vždy nemá otvorené oči.

U nás mnohí ešte vždy rozmýšľajú nad tou otázkou, či osobitná politická organizácia bude výhodnejšou katolíctvu alebo či v panujúcej vládnjej strane budeme sa môsť uplatňovať.

Zastupitelia toho posledného smeru odvolávajú sa na našu malú stranu, to hovoria, že katolíkov do jednej politickej stránky spojiť nevieme, nevidia ale pri tom, že slobodní murári netvorí osobitnú politickú stránku a predsa

svojho ducha s jakou veľkou silou vedia voviesť do zákonodárstva.

Nuž je pravda, že tvrdá práca jedného desafročia nebola v stave katolíkov v jednu stranu spojiť, asíce preto nie, bo nielen nepoučený ľud, bezbožná intelligencia, lež ešte mnohí kňazi tak z hora ako z dola, neupotrebili kresťanského ducha. A veru, jestli volačo, tak len kresťanský duch môže byť tým, čo v našich verejnoprávnych a hospodárskych otázkach rozlične smýšľajúcich katolíkov môže spojiť, v tomto mali by byť jedného smýšľania, keď by bolo zapotreby tento duch mal by ich viesť v ich účinkovaní.

Osudný omyl je tomu veriť, že vo vládnej strane lepšie by sme sa mohli uplatňovať. Kvapka atramentu sama o sebe udrží svoju prírodu, dá sa upotrebiť, keď ale tu kvapku pustíme do pohára, mútnou vodou naplneného, vtedy úplne zmizne, nedá sa upotrebiť, ani ju nezbadat. Práve tak i vo veľkej a mútnej z rozličných živlov sklepanej vládnej strane ztratí sa, nemožnou ostane strana kresťanského smeru. Prečo? Ponevác v našej intelligencii kresťanské presvedčenie ešte nie je tak silné, tým menej nežistne čisté, aby v čas potreby v takejto strane o tom verejne a smele osvedčiť sa mohlo.

V mesiaci júli prítomný som bol v krajin-
skom sneme pri pojednávaní prípisu na kráľa
a so zármutkom presvedčil som sa o tom, že
vo vládnej strane ozýval sa smer židovsko-
liberálny. Prívrženci tohoto smeru ohlasovali,
že nepotrebujeme kresťanskú politiku. A kdeže
ostalo oproti týmto ohradzujúce sa slovo do
vládnej strany vťahnutých katolíckych politikov,
ktorí pred voľbami vydávali sa za dobrých ka-
tolíkov? Kdeže boli vtedy Rudnay, Richter, Fo-
dor, Vermes, Pongrácz atď. Mlčali, ako voš pod
chrasťou. Pán ministerpredseda dost citlive dal
katolíkom po za uši, keď schvaloval «ius placeti»
a postavil sa na stanovisko tejto nemožnej usta-
novizne. Kdeže boli vtedy, do chládku vlády
sa utiahnutí katolíci? Čušali, ako ryba vo vode.
Kdeže boli vtedy, keď židovskí vyslanec Sándor
(Schlesinger) napádal potravné spolky a zastu-
poval židovských gšeftárov? Ticho boli, ako
tekvice v tráve. Ani len nemukli. Lež áno, oso-
bitný tábor kresťanských politikov, ta malá lu-
dová strana pozdvihla svoje ohradzujúce slovo
proti týmto opovázlivostiam.

Nuž teda, keď títo vo vládnej strane sediaci
katolíci na svoje ospravedlenie odvolávajú sa na
židov a na slobodných murárov, ktorí si uplat-
nili svoju silu, prečo to isté neučinili aj oni?

Preto, lebo do vládnej strany nevojnala ich
myšlienka uplatnenia kresťanského ducha, lež
shladávanie svojich sobeckých cieľov, záujmov
mastné hrnce. Veď keby oni mali tak silného
kresťanského ducha, aby pri každej príležitosti
verejne zaujali sa za kresťanstvo, vtedy by k
tomu mali aj dosť duševnej sily, aby verejne
pripojili sa i ku kresťanskej politickej strane.
Celé ich jestvovanie a účinkovanie ale jedine
z toho pozostáva, že jako Rudnay, Richter a
iní verejných, smelých zastupiteľov kresťanskej
politiky, ľudovú stranu naničhodne, nehanebne,
hnusne napádajú len preto, aby si zásluhy a
oblúbenosť získali v slobodomurárskom tábore.
Keby ale ich vážnym namáhaním bolo, kresťan-
ského ducha v tej veľkej strane uplatňovať, my
by sme sa ku ním ani vtedy pripojiť nemohli,
bo v jednej strane druhú utvoríť, to nedržíme
za čestnú vec. To je potutelnosť. My kresťan-
ského ducha v jeho čistote za tak silného držíme —
čo židia a slobodní murári o svojom duchu ne-
môžu tvrdiť — že zaň nie potajomne, lež
verejne treba bojovať. Preto nech žije verejná
určitá kresťanská politika!

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Shromaždenie Jednoty katolíckeho ľudu.

Veľké shromaždenie vydržovala Katolícka Lu-
dová Jednota 14. augusta v Piešťanoch (Pöstyén
Nitr. stol.) Na shromaždení súčasťnilo sa 700
údov a krom toho mnoho žien a veľký počet
mládeže. Prítomní boli mnohí aj z kúpeľných
hostov cudzozemských a medzi tymito viacerí
učení ľudia, ktorí s veľkou pozornosťou počú-
vali, ako organizujú, vzdelávajú sa katolíci Uhor-
ska, aby predišli ďalšiemu utlačovaniu. Účinko-
vanie Katolíckej Ludovej Jednoty veľmi sa im
lúbilo, a povedali, že keď prídu domov, budú
o tom písať a vypráčať, aby sa z toho aj u
nich ľudia poučili a oduševňovali.

Shromaždenie zahájil peknou rečou horlivý
miestny pán farár Jozef Praznovszky a po tom

rečnil tajomník Katolíckej Ludovej Jednoty Augustín Gramantik. Mal ešte rečniť aj kaplán Ludvík Czandt, ľudia aj čakali na jeho reč, nastalo ale neočakávane tuhé krúpobitie, následkom čoho shromaždenie chytró bolo zakončené s tým, aby spočívalo na ňom božské požehnanie.

POLITICKE CHYRY.

Príhlas.

Drahí bratia evanjelicki! S bolastou srdca vidím už od dávna, že pri volbe podporujete kohokoľvek proti kandidátom kresťanskej ľudost strany. To nenie v poriadku; aj my sme kresťania a väčšiu dôveru máme prechovávať k nekresťanom nežli ku katolíckym kresťanom? To je smýšľanie a jednanie prirodzenému rozumu a pravému svedomiu protiviac sa. Vstúpme už raz do seba; jednájme dľa hlasu svedomia, podporujme ľudovú stranu, ktorá nám naše práva nehabe, ba čo viac, veľmi prajné socialistické veci chce v zákon uviesť. Ufame sa, že pri najbližších voľbách aj naši duchovní otcovia budú s nami v ležení za zásady Krista bojujúcich ľudákov a odvrátia sa už celkom a konečne od tých darebných liberáfov, úhlavných to nepriateľov všetkého, čo je kresťanské.

Luterán z Čaladiniec.

Zákonná predloha o potravných článkoch.

Následkom neustáleho falšovania potravných článkov, dosť neskoro síce, lež predsa odhodlala sa terajšia vláda k vypracovaniu zákonnej predlohy o potravných článkoch. Doterajší XVI. zák. čl. 1895. vzťahuje sa totiž len na falšovanie poľnohospodárskych plodín, kdežto nový zákon rozprestierať sa má na všetky do obchodu uvedené potravné články. V ministerstve obchodu usilovne pracujú na tejto predlohe a má ona už v jaseni predostretá byť snemu. Zaujímavá vec je, že túto predlohu sostavujú dľa španielskeho zákona o potravných článkoch, bo tento zákon je najmodernejší a najkákľadnejší.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Z CUDZOZEMSKA.

Noví kardináli. V najbližšom konsistoriume s koncom októbra alebo začiatkom novembra za kardinálov majú byť vyvolení: Bello Mendez, patriarcha lissabonský, Amette, arcibiskup parížsky, Bisleti, major domus vatikánsky a Granito di Belmonte pápežský nuncius viedeňský.

Čo nového v Španielsku? Ministerpredseda Canalejas naporad vydáva ďalej jeho nezákonné nariadenia proti katolíkom. Katolíci na to odpovedajú tým, že po celej krajine organizujú Katolícku Jednotu. Utvorené Katolíckej Jednoty v provinciách Navarra, Biscaya, Alava a Guypuzeva uzavrely, že Katolícku Jednotu zorganizujú v celom Španielsku. Canalejas a slobodní murári pukajú od jedu, že nemôžu prekaziť sjednotenie katolíkov.

Nový kráľ. Černohorský panovník Nikita 19. augusta slávi svoje panovnícke jubiléum, za ktorej príležitosti Čiernu Horu (Montenegro) vyhlásia za kráľovstvo a panovníka Nikitu za kráľa.

BESEDNICA.

Právo mrtvých.

(Dokončenie.)

Starý Blaho stál vo dne i v noci pri hrobke a poháňal ku práci. A keď prišiel deň, kedy mali byť jeho mrtví prevezení, tu ich očakávala nádherná hrobka, jakú by musel [človek ďaleko-široko pohľadať. Miestny duchovný mal po prevezení nad hrobkou veľmi peknú a dojímavú reč. Postava starého Blahu sa pri tom silne chvela. A keď opúšťal cintorín, musel ho jeho syn podpierať, tak sa potácal. Nebolo však možno primäť ho k tomu, aby si ľahnul do postele. Odpočíval každodenne na kanape a nechal sa po prvé bez reptania opatrovať od svojej tichej, prívetivej ženy.

Marne sa pokusila stará tetka rozprávať s Blahom. Ačpráve, keď jeho syn čím ďalej, tým dôraznejšie prosil, nedal ju Blaho za každým odpraviť. Ohľadom na zdravotný stav svojho otca upustil Francko vždy od ďalšieho naliehania, až konečne jedného dňa predstúpil pred neho s takou energiou, že to prekvapilo starého Blahu, ktorý na nič podobného zvyknutý nebol.

— Ty prehovoríš teraz so starou Doležalovou, otcé, ty musíš!

— Musíš!?

— Jedná sa o zdravie... o šťastie ašnáď o ľudský život! Agneška je celá zúfalá, že hrob jej matky...

— Agneška? — starý sa vysoko vystrel — čo ti je Agneška?

Zkúmave pozieral do tváre svojho syna, ktorú pokrýval tmavý rumenec.

— Ani nechcem myslieť na to, že by si ty...

U syna však, jako by zmizla dosavadná bázeň, rieknuť:

— Ja nechcem,

aby Agneška bola nešťastnou. A ty prehovoríš s tetkou Doležalovou!

Po týchto slovách vyšiel von a priviedol tetku do izby. A nechal ich samotných.

Boly to vážne veci, ktoré tí dva spolu pojednávali. Hlas starej tetky vždy bol hlasnejší. Vykrikovanie starého Blahu vždy bolo hlučnejšie, až konečne otvoril dvere eknuc:

— Von, von! Už toho mám dosť. Ináčej fa dám kroz psov vyhnať!

Hať v doline bola hotová a zatvorená. Voda rieky sa zastavovala a vystupovala v doline vyššej a vyššej. Starý Blaho stál ešte dlho večer pred svojim domom. Bolestný pocit zatrasol dušou toho ináč srdnatého muža, keď videl jako vystupujúce prúdy zaplavujú dolinu. Vodné prúdy rozlievaly sa už po onom mieste, kde prvej Lietava stála. Blahovi bolo u srdca jako keby videl nejakého mladého človeka

v mukách umierať. Nemohol sa už konečne na to dívať a išiel si ľahnúť.

Stále a stále sa však v noci prebúdzal, mučený súč trapnými myšlienkami. Videl bledú, milú tvár, obrábenú bohatými vlasmi, z ktorých voda tiekla. Tu počalo svať. Blaho sa s dusným stonáním prebudil zo svojho zmateného sna. Načúval.

Či ešte snil? Či to bola snáď horúčka? Alebo to bola skutočnosť? Počul zreteľne dolu na ovore hlas

tetky, ktorej nedávno tak surovo ukázal dvere. Znelo to jako nárek a plač; do toho sa miešal rozrušený hlas jeho syna.

— Agneška preč! Včera večer... lúžko nedotknuté. Zúfanie... ona milovala svoje hroby nadovšetko! — tak doliehaly zmatené slová k jeho uchu. A slyšal, jak rýchle kroky opúšťaly dvor.

Namáhavo vstal starý Blaho a obliekol sa. Cítil sa neobyčajne slabým. Mučiacie myšlienky ho stále prenasledovali, aj keď von na čerstvý vzduch vyšiel.

— Zostarel si, Jozef. A kto vie, jak dlho ešte? A teda? Teda? Jako to stojí s tebou, keď budeš povolaný ku skladaniu počtov zo svojich skutkov? Pri svojom práve si vždy trval! Avšak jednal si tiež ty vž y dľa práva? — A zas sa mu zjavila tá bledá tvár so zavrenými očiami a bohatými vlasmi, z ktorých stále voda prúdom tiekla.

Tu sa musel tento silný muž zachytiť vrát. Oči mu vybiehaly z jamok. Či mal horúčku alebo sa ho zmocňovala šialenosť?

Skrz naskrz premoknutý vystupoval jeho syn na vrch, nesúc na rukách bezdušné telo.

Starý Blaho hľadil do tej milej tváre so zavrenými očiami; z rozpustených kuče-

rávých vlasov kapkala voda. A za nimi kráčala jako anjel strážca tetka, držiac v rukách starý, polozhnitý drevený križ. Oba si starého Blahu nevšímali. Jako vo sne, máhavo dýchajúc, išiel Blaho za nimi. Dievča uložili na kanapu. On videl, jako Francko, jeho jedináček, zúfale na kolena klesol:

— Agneška, moja Agneška, ty nesmieš zomreť!... Ja opustím všetko a budem tvoj, jedine tvoj! Čo mi život bez teba?

Sv. Štefan prvý apoštolský kráľ Uhorska.

— Francko! — zvolal hrozive, zlostne starý Blaho. Tu mladík vyskočil. Jeho oči sa leskly.

— Zpiatky! Nedotýkaj sa jej! Ty si jej vrah. Ja som neni viac tvojím synom!

Zúfalý výkrik vydral sa z prs starého Blahu. Zahundral a bol by klesnul na zem, keby ho rozčuleny Francko nebol svojimi silnými ramenami zachytil.

U Blahu nastaly teraz smutné dni. Dva nemocní tam boli s veľkou trpezlivosťou opatrovaní. Agneška zas prišla k životu, avšak jej nervová horúčka budila ešte dlho pochybnosť, zdáľiž sa podarí ju z hroziaceho nebezpečenstva vyslobodiť.

Starého Blahu porazilo. Len po niekoľko dňoch mohol namáhave pár slov zašeptať: zdálo sa, že celá pravá strana jeho tela zostane ochromená. Nielen tichá žena a Francko, ale i tá zachmurená a neprístupná Agneškyna tetka pečovala neunavene o starého Blahu a Agnešku.

Agneškyna mladistvá sila premohla šťastne hroziace nebezpečenstvo. Sedela v zahrade v letníku vedľa Francka, ktorý jej ruku vo svojej ruke držal. Oba hľadeli dolu, kde červánky zapádajúceho slnka ožiarovaly rozsiahlu vodnú hladinu. Po prvé hovorili spolu o udalostach onej hroznej noci. Agneška vyprávala, jako vtedy pozde večer, brodiac sa už po vode, ešte raz pospiechala na starý cintorín, aby sa rozlúčila s hrobami svojich drahých. Keď sa vo svojom zúfaní zachytila onoho starého dreveného kríža, prišli na ňu mdloby. Jej údy ztuhly v tú chladnú noc. Francko však videl na svitaní cintorín, ktorý bol najvyšším miestom dediny, jako ostrov vyčnievať z onej veľkej vodnej hladiny a na ňom videl biely bod, jej šaty. Pomocou niekoľko trámov, ktoré ešte od búrania chalup na pokraji vody ležaly, podarilo sa mu brodením a plavaním dostať sa na ostrov a zachrániť milenku, ktorá starý drevený kríž tak silne stískala, že sa vylomil, keď ju Francko do svojho náručia bral. Tak prišiel do novej dediny tento starý kríž, jako posledná pamiatka zmiznutých hrobov.

Medzitým čo hovorili o minulosti a budúcnosti a o tom, zdáľiž otec snád včul svoje smýšľanie zmení, alebo majú-li sa sami pustíť do sveta, aby si založili novú vlastnú domovinu, vkradnul sa zlatý lúč zapádajúceho slnka do izby, kde ležal starý Blaho. Bol to sviť zapádajúceho slnka, či to bolo snád niečo iného, čo preletelo jako tichý lesk po tvári starého Blahu?

— Žofka! — zavolať na svoju ženu, ktorá sedela ticho pri okne a šila. — Žofka, poď sem! — A potom vyrozprával svojej žene celý svoj život.

Za mladý miloval Agneškynu starú matku. Ona sa tiež menovala Agneška a toto dievča bolo, jako by jej z oka vypadlo. Jejich láska bola vrelá a náruživá a prišiel deň, keď ho úpenlive prosila, aby zachránil jej časť a vzal si ju za ženu. On mal vtedy hrozný výstup so svojim oteom a musel sa jeho neuprositeľnej vôli podrobiť. Na druhý deň na to vytiahli Agnešku z rieky. Podarilo sa však vzkriesiť ju k životu a skoro po tom prišlo dieťa na svet. Agneška sa živila prácou svojich

rúk a vychovala z dieťaťa poriadnu dvievčinu. Avšak nikto nevidel úsmev na jej rtoch. On konečne povolil naliehaniu svojich rodičov a oženil sa. Vzal si bohatú Katerinku zo susednej obce za prvú ženu. S tou sa mu dostal zaslúžený trest. Ona mu premenila jeho dom na peklo, deti nemali a keď zomrela, jeho srdce bolo zka-menené a on znal len svoje peniaze a svoje právo.

— Bol bych sa síce rád o Agnešku a jej dieťa staral, avšak Katerinka tomu odporovala a konečne sa i Agneška chovala úplne odmietave a nechcela o mne viac slyšať. Len krátka doba štastia bola Agneške dopriana, keď ona vydala sa za Bielka, pilného murára. Jedného dňa jej ho však priniesli zo stavby s rozdrúzanými údami domov, zomrel v nemocnici v susednom meste. Malá Agneška sa ale narodila a to stálo matkyn život. Stará matka, ktorá od tej doby stále chorlavela, prečkala túto ranu len krátky čas. Tak vyrastla malá Agneška bez rodinného domova a vzdialená príbuzná, ktorá sa za ňu zaujala, jej nikdy netajila, že ma na smrť nenávidí...

— Tu som našiel teba, Žofka! — pokračoval Blaho ďalej a poďíval sa na ňu blaženým pohľadom, jako nikdy dovčul. Ja som si fa tiež vzal len k vôli peniazom. Avšak tvoja miernosť a laskavosť priniesla mojemu domu pokoj. Ty si ale priniesla z tvojeho prvého manželstva Francka, našeho miláčka, ktorý sa podal úplne na teba. Mne pririastol k srdcu, jako by bol môj vlastný. A teraz, Žofka, neni-li to pravda, tebe je to po vôli? Včul mi privedť deti!

Obidva boli prekvapení, keď ich matka volala. S trasúcim sa srdcom, nasledovali matku.

— Poď sem, Agneška — hovoril vlúdne nemocný — nemusíš sa báť. Mrtvým sa nemohlo dostať ich právo, avšak oni si preň sami prídu. Tie hroby tam dole, ktoré ti boli domovinou, si ztratila. Avšak jak chceš, môžeš najst domovinu medzi živými. Chceš byť mojou milou dcérou?

— Oťe! — vykrikli obidva šťastní.

Keď ale obidva prikľakli k lúžku a on položil svoju ľavú ruku na kučeravú hlavu, ktorú lúč zapádajúceho slnka svojim zlatým leskom ožiaril, tu sa cítil Jozef Blaho poprvé šťastným vo svojom živote.

A bolo mu, jako by na neho opäť z toho druhého sveta žiarila tvár, avšak nie bľadá so zavretými očima, lež s blaženým úsmevom a kučeravými vlasmi, jasným svitom ožiareným.

I mrtví dostali svoje právo...

CHYRNIK.

Osemdesiate narodeniny jeho veličenstva kráľa. Pred slávnosťami osemdesiatych narodenín jeho veličenstva osvietení páni biskupi Uhorska v cirkevných obežníkoch naložili svojim duchovným, aby 18. augusta vo šetkých kostoloch odbavovali čo najslávnejšie služby Božie.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie 12. augusta v najlepšom zdraví navrátil sa z Reichenhallu. V IX. obežníku svojom osvietený pán biskup s peknými a oduševnenými slovami vyzýva duchovenstvo a veriacich, aby výročitý deň narodenin jeho veličenstva kráľa sodpovednými slávnosťami odbavili a vo vrúcnych modlitbách modlili sa za 80-ročného panovníka. V tomže obežníku predložené sú duchovenstvu vážne otázky, ktoré rozluštené majú byť písomne v jasenných kongregáciách. Na uprázdnenú faru Hilyó vypísaný je konkurs do 15. augusta. V tomto obežníku konečne osvietený pán biskup oduševnenými slovami vystríha pred rozkolníctvom «Homestead Pennsylvania» rečeným. V obežníku svojom osvietený pán biskup na vedomie dáva duchovenstvu a veriacim, že jaseň udelovať bude sviatosť birmovania v okrese Sabinovskom a Bodrogköz. — Dr Engelbert Mázy, hlavný direktor gymnaziálnych škôl okresu košického ministrom výučby vymenovaný je za člena krajinského výboru, pred ktorým gymnaziálni professori zkladajú zkúšky. Spolok kresťanských socialistických robotníkov 14. augusta vydržoval letnú zábavu v Bankő. — Tunajší katolícky patronáž vyzýva gazdiny, aby cieľom vzdelávania a chránenia od zlého, svoju ženskú čelaď povzbudzovaly ku vstúpeniu do katolíckeho patronážu. — Ondrej Lehoczky, titulárny kanonik a farár v Zemplénszine minulý týždeň odbavoval 40-ročné jubileum svojho veľmi zasluženého účinkovania kňazského, z ktorej príležitosti premnohí priatelia a známi vyslovili mu srdečné blahoželania. — Na území košického biskupstva v obci Regőczhámor Katolícka Ludová Jednota utvorená je so 60 členami. — Ako kapláni prelození sú: Jozef Hvaszta z Vásárhelyu do Semse a Jozef Vörös z Tebernik do Nagykövesdu, konečne Emil Egner na jeho žiadosť prepustený je do Ameriky.

Katastrófy bez konca kraja. Svetová výstava v Brüsseli zhorela v nedeľu dňa 14. augusta večer. Pavilony Frencúzka, Anglicka, Belgicka a mest Pariz a Brüssel zhorely načisto. Škoda obnáša 26 millionov frankov. Zhorené stavania znovu postavia. — Dňa 14. augusta udaly sa hrozná srážka železničné vo Francúzsku, v Rusku a v Anglicku. No aj v Uhorsku udala sa železničná srážka pri obci Lepšény v stolnobelehradskej stolici. Neni to prst boží?

Chýry zo Šariša. Prešov: Oblúbený odpust na Porcinukulu v kostole Františkánskom odbavený bol so zvyčajnými slávnosťami. — Dr. Achil Baán mladý a v každom ohľade spoľahlivý pravotár v mestskom výborovom zasadnutí 3. augusta jednohlasne vyvolený je za mestského fiškála. — Imrich Lieb, tunajší katolícky učiteľ, pre jeho učiteľské zásluhy, ministrom výučby vyznačený je odmenou 200 korún. — Kresťanský potravný spolok onedlho započne svoje účinkovanie. — Na území šarišskej stolice, tohoročné assentírky začaly sa 9. augusta. V bardiovskom okrese málo vojopovinných deťavilo sa na assentírku, bo odcestovali do Ameriky. — Kisszeben: Peter Hartsár, tunajší praepošt, vicedekan

a farár tieto dni v tichosti odbavoval 40-ročné jubiléum svojho posvätnia za kňaza. Blahonosné účinkovanie tohoto velazaslúženého duchovného známy je vo všetkých stranách, preto aj premnohí vyslovili mu srdečné blahoželania, ku ktorým aj my sa pripojujeme a prajeme mu, aby Boh jeho život na mnohé letá predĺžil ráčil — Bardijov: V tunajšom meste vypukol škarlát a zachvátil aj mestské kúpele, z kadiaľ hostia utiekli na veľkú škodu podniku. — Zsebfalva: Odpust Nanebevzatia Panny Marie odbavovali tu 15. augusta. Slávnostnú sv. omšu pod infulou slúžil okresný vicedekan Adalbert Zaborovszky, praepošt-farár prešovský a sviatočnú kázeň držal Ján Frimmer farár zo Sztankahermány. — Töltszék: Minulý týždeň vypukol tu oheň z nevedomej príčiny a zhorel stoh asi 500 krížov pšenice.

Rímsko-katolícky internát občianskej školy pre chlapcov. Pod vedením Školských Bratov 1. septembra, s právom verejnosti otvorí sa prvá katolícka občianska škola pre chlapcov v Nitrabajne. Prijemné polozenie (na päte Malých Karpátov) tohoto ústavu, vo výchove a vyučovaní dosiahle úspechy a ďalej veľký počet žiakov k tomu povzbudily správu, aby prtvátnej občianskej škole tejto zadovážila právo verejnosti. V ústave tomto nachodí sa elementárna škola so šesť triedami a občianska škola so štyrmi triedami. Za žiakov elementárnej školy platí sa 36 korún na mesiac za zaopatrenie a za žiakov občianskej školy platí sa mesačne 44 korún. Obširnejšie vysvetlenie ochotne podáva správa ústavu v obci Nyitrabajna.

Chýry zo Spiša. V Krompachoch dňa 26. júla zomrel po krátkom trápení a pobožnom prijatí svätých sviatosti tamojší r. k. farár a titulárny kanonik Štefan Majkuth v 67-om roku svojho života a v 40-om roku svojho kňazstva. — Na banickej osade Rostoka robotník Edvard Filiczky samovraždu zpáchal dynamitom, ktorý mu hlavu odtrhol. Slabá to viera, špatné to mravy! — V Kotterbachu v jednej bani zasypaly skaly 20-ročného haviara Jozefa Kinika. Vytiahli ho už len ako mrtvého. Trapný a nebezpečný je veru život banický! — V Spišskej Belej dňa 31. júla zomrel advokát Augustín Gresch v 69. roku života svojho. — V Nižnom Šmeksi bolo do 27. júla 442 stálych kúpeľných hostí, v Starom Šmeksi do 26. júla 2642, v Tátraszélplaku do 20. júla 1323, v Iglófürede do 24. júla 384, v kúpeľoch Feketehegy do 24. júla 384, v Matlárháza do 20. júla 415 a Barlangliget mala do 22. júla dovedna 1177 navštivovateľov. — Veľmi špatne a pohoršlive sa choval dňa 24. júla večer v spišsko-belanských nových kúpeľoch kéžmarsky žandársky strážmajster Ján Lapreška. Keď sa už dobre naslopal, napadol so šablou prítomnú mládež. Tá ale vidiac jeho divokosť, zutekala. Potom začal stolky lámať a poháry a sklenice o zem hádzať. Prenájomník týchto kúpeľov pred nezbedníkom šiel do zábavnej siene. Ale na svoje nešťastie, lebo opitý žandár so šablou ho napadol a tak poranil na tvári, že málo chybelo, že nevykrvácal. Chudák leží teraz ťažko chorý

Divý žandár sa potom pobral a šiel do susedných Strážek a práve do toho domu, v ktorom veselie bolo; tam tiež by bol chcel svoju šablu vyprobovať. Tam ho ale zanechalo šťastie, lebo ho chytili, poviázali a na voze odviezli do Kézmarku. Ufame, že nevyhne prísnej pokute! Pijak veru nemôže byť ochrancom a strážcom pokoja. Taký žandár a k tomu ešte predstavený by zaslužil doživotný žalár. — Neit Hillay spišský kanonik dňa 7. augusta zlatú sv. omšu slúžil. — V Novej Vsi dňa 4. augusta s 926 hlasmi Koloman Münnich bol za ablegáta vyvolený, patrí ku liberálnej pracovnej strane. Jeho protikandidát Ján Ritók košutista dostal 669 hlasov. — V Kézmarku kupecký pomocník Teodor Domaracky dňa 29. júla z nepozornosti zastrelil 62-ročnú Mariu Schwarz. — Šarišská stolica odhlasovala 200 tisíc korún na podolinsko-orlovskú železnicu. — V Lubici dňa 29. júla večer zhorelo päť stodôl. Tak sa zdá, že oheň povstal z nepozornosti. — V Levoči dňa 2. augusta robotníka Ondreja Tuščáka zabila jeho svokra so svojim synom. Vražde predišla zvada asice preto, že Tuščák veľmi plano zachádzal so svojou manželkou. — V Mafašovciach dňa 5. augusta popoludni hrom zabil na dvore 21-ročného mládenca Jána Tulusáka. — Na staroveskom odpuste v deň premenenia Pána asi 300 ľudí pristúpilo ku sv. sviatostiam. Kázeň mal Michal Majercsák, farár z Mafašoviec. — Tú cestu, ktorú teraz tri roky v Pieninách popri Dunajci začali robiť, ešte toho roku dokončia.

Výročitý deň korunácie pápeža. Z Rimu oznamujú, že tam minulý týždeň slávil 7. výročitý deň korunácie pápeža Pia X. Pápež v slávnostnom pochode šiel do Sixtinskej kaplny, kde pápežský štátny sekretár kardinál Merry del Val slúžil sv. omšu. Prítomný bol celý diplomatický sbor, aj španielsky diplomatický jednatel s osobníctvom veľvyslanectva, veľa členov aristokracie, a mnoho pozvaných hostov. Po sv. omši pápež udeľoval apoštolské požehnanie a utiahol sa do svojich izieb. Pápež dostal veľa pozdravných telegrammov.

Dar Nikitovi. Jeho veličenstvo kráľ Franc Jozef černoorskému panovníkovi Nikitovi z príležitosti jeho panovníckeho jubiléuma daroval dva plnokrevné kone a taliansky kráľ Viktor Emanuel daroval mu jedného žrebca zriedkavej fajty. Kone minulý týždeň dovezli do Fiume po železnici a odtiaľ ich na lodi pošlú do Kattarova.

Útok proti new-yorskému mešťanostovi. Z New-Yorku sdeľujú, že proti mešťanostovi Gaynorovi, ktorý práve do Európy chcel odcestovať na niekoľko mesiacov, na palube lode «Kaiser Vilhelm der Grosse» istý Julius Gallagher spáchal útok. Utočník z pomsty strelil na mešťanostu, ktorého nebezpečne poranil, ale lekári úfajú, že sa mešťanosta vylieči. Mešťanostu zaviezli do nemocnice a útočníka zatkli.

Testament zomrelého grófa Štefana Pálffyho. Testament grófa Štefana Pálffyho, ktorý zomrel 28. júla tohoto roku, publikovali na prešporskom okresnom súde. Polovicu zámku a panstva vo Vöröskő, ktoré byly ma-

jetkom zosnulého sedili jeho synovia: člen snemovne veľmožov gróf Béla Pálffy a gróf Edmund Pálffy. Druhá polovica zámku vo Vöröskő totižto prislúchala grófovi Jánovi Pálffymu a po jeho smrti následkom veľkej fundácie dostala sa do rúk štátu. Značný podiel grófa Štefana Pálffyho, ktorý mal v kompossesoráte oravského panstva, sedili vnučky zosnulého grófa: Gabriella a Marietta Stillfried. Za zosnulého grófa barón Rudolf Stillfried zdedil 40.000 korún. Exekútor testamentu je gróf Jozef Pálffy.

Cholera v Rusku. Z Petrohradu oznamujú, že vo vrškovatom kraji donskom cholera veľmi pustoší; viac domov, v ktorých bolo vojsko ubytované a v ktorých sa cholera zahniezdila, museli podpáliť. V Taganrogu 4500 baníkov zastavilo prácu zo strachu pred choleroou. Robotníci vrátili sa domov a nijak ich nebolo možno prinútiť, aby prácu opäť začali.

Osemstošesťdesiat nových domov stavia hlavné mesto pre robotníkov. Do domov bude možno až v septembri vtiahnuť, pretože následkom štrajku robotníkov stavenie bolo za čas zastavené. Tieto domy postavili pre tie chudobné rodiny, ktoré na týždeň prenajímaly byty. Za byt o jednej izbe platí sa bude ročne 230 korún, za byt o dvoch izbách 400 korún.

HOSPODÁRSTVO.

Stav poľného hospodárstva.

Diľa najnovšie uverejnenej zprávy Krajinského Hospodárskeho Spolku, stav poľného hospodárstva do 11. augusta bol nasledujúci:

Arad. Nastalo lepšie počasie, pri zväčša zamračených oblohe miestami poprchá. Svážanie už všade zakončili. V mlaťbe sa pokračuje. Výhľady na úrodu z kopanín sú obstojné.

Baja. V tomto týždni hojne pršalo, čo veľmi oslabilo kukuriciam. Výsledok mlaťby je slabý.

Balassagyarmat. Po slabom daždi povetrie ochladlo. V mlaťbe pokračujú. Úroda kukurice zdá sa byť dobrá.

Debreczen. Od niekoľko dní nastalo chladné počasie. Výsledok úrody z katastrálneho jocha je nasledujúci: žito je 6—8, raže 5—7, jačmeňa 4—6, ovsy 2—4 metrických centov. Z kukurice, na roľach blízko mesta ležiacich, ktoré štvrtú časťku činia kukuricou vysadené plochy, očakávať môžu hojnú úrodu. Na vzdialených polách je úroda prostredná. Doháňu bude 6—7 metrických centov z katastrálneho jocha.

Eszék. Dáždivé, ráno a večer chladné počasie. Žito sype 10, raže 8, jačmeň 14, ovos 15 metrických

centov z katastrálneho jocha. Kukurica je veľmi pekná. Veľké škody robia poľné myši.

Kaposvár. Pekné jasné počasie. Na kopaniny potrebný je dážď.

Léva. Zamračené chladné počasie. V mlatbe pokračujú a na mnohých miestach je už aj zakončená. Gazdovia sa ponosujú, že majú slabú úrodu.

Miskolcz. Uroda žita je dobrá. Jačmeňa a ovsu urodilo sa menej ako očakávali.

Nagyvárad. Od viacej dni je zamračené, miestami viac-menej poprcháva, čo na kopaniny veľmi dobre účinkuje.

Nagykanizsa. Zamračené počasie, s počiatkom týždňa boli veľké korká, po čom trochu popršalo. K oračke strnisk a k vývinu kopanín potrebný by bol dážď.

Nyiregyháza. Zamračené chladné počasie, za rána mhla, čo veľmi škodí viniciam. V mlatbe pokračujú. Doterajší výsledok úrody z ozimín stredne dobrý. Mlatbu jarín začínajú teraz. Výsledok pravdepodobne bude slabý.

Nyitra. Mlatbu žita prekážajú častejšie dážde. Miestami síce už zakončili mlatbu, gazdovia ale všestranne sa ponosujú, že zbožie slabšie sype, ako očakávali, Kopaniny sa pekne vyvinujú a sľubujú peknú úrodu.

Pancsova. V mlatbe ešte vždy pokračujú. Z katastrálneho jocha urodilo sa priemerne 8—8.50 metrických centov. Kukurica pekne stojí. Keď aj nebude viac pršať, úroda kukurice bude dobrá.

Szatmár. Počasie je stále zamračené, vetrivé s búrkami. Dážde skoro každý deň na niekoľko hodín prekážajú mlatbu a veľkú škodu robia v ovse, či stojí nezakosený alebo sa už nachodí v križoch. Kopaniny a pasienky sú pekné.

Versecz. V mlatbe pokračujú bez prekážky. Výsledok úrody je veľmi rozdielny a vôbec slabý.

Zalaegerszeg. Zväzanie obyľia zakončili. V mlatbe pokračujú. Pod oziminy začínajú orať, pôda ale vzdor mnohých dáždov je tvrdá.

Zenta. Veľký ľadovec 7. augusta v noci zničil tretinu úrody kukurice a vinice zpusťošil úplne.

DOPISY.

Považska Bystrica (Trenč. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Krešťane».

My voličia ľudovej strany nijako sa nemôžeme

uspokojiť a v našich srdciach veľkú bolesť cítime. keď si pomyslíme, že tí nešťastní liberáli hnusnými figľami a neludským násilienstvom vytrhli nám z okresu verného priateľa, neunáveného pracovníka, neohrozeného bojovníka za práva ľudu, nášeho zmužilého vyslanca Georga Szmrecsányiho.

V našom zármutku tešíme sa z jednej strany tým, že Duch svätý osvietil ľudákov žabokreckého okresu a že pána Georga Szmrecsányiho, za krajinského vyslanca vyvolili si jednohlasne. Žabokreťským voličom za toto na slávu privoláva každý úprimný priateľ nášeho ľudu. V našom veľkom zármutku konečne aj to nás teší, že tí nešťastní barani, ktorí liberálnym reznikom predali sa za pijatihu, žranicu a judáске groše, teraz haňbia sa pred ľudmi a povedajú, keby si boli radšej nohy polámali, ako mali hlasovať s tými tatarmi. Veď uvidíme, či sa polepšia a ak dlho budú na vláde tí liberálni rezníci.

J. Gy. z Gy.

Erie Pa. (Severná Amerika.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vysokoctený Pán Redaktor!

Z ďaleka píšem v tej pevnej nádeji, že mojich niekoľko riadkov uverejníť ráčite v našom «Krešťane».

Rodákov našich v starom svete bude zaujímať, ako nazývame tu v Amerike. Preto v krátkosti opíšem, jako sa nám tu vodí v duševnom ohľade. Núž chvála Pánu Bohu, v tomto ohľade môžeme tu byť spokojní. Nedávno sme mali posviacku nášeho rímsko-katolíckeho kostola a utešeného hlasu zvonu. Posviacka táto previedla sa pri ohromnom počte veriacich s veľkolepou slávnosťou. Za tým zas 4. júla mali sme posviacku zástavy sv. Rúžence. Túto posviacku previedol nám v sprievode krásnej reči prevelebný pán J. Liscinsky z Clevelandu, Na tejto slávnosti súčasťnily sa všetky spolky a išli sme do kostola vo veľkolepom pochode. Na čele pochodu išiel náš hudebný sbor, za tým nasledovaly spolky asíce: Spolok sv. Jozefa, Katolícke Sokoly, Spolok Nanebevzatia Panny Marie, Oddiel katolíckych mláďencov, Spolok Zvestovania Panny Marie. Družky zástavy Ružencovej, druhý sbor hudebný a konečne náš velebný pán duchovný K. Smelka a velebný pán duchovný J. Liscinsky. Posviacka zástavy prevedená bola v kostole s príkladnou pobožnosťou a krásnu reč, ktorú pri tom povedal nám velebný pán J. Liscinsky, v našom živote nikdy nezabudneme. Vručne vďaky dávame aj za túto slávnosť tak našemu velebnému pánu duchovnému K. Smelkovi, ako aj chýrnemu kazateľovi velebnému pánu J. Liscinskymu. Požehnaj Bože týchto pravých pastierov svojho stáda. Srdečné vďaky prejavujeme tiež i cteným kmotrom našej ružencovej zástavy a keď udávame, že pri offere z príležitosti posviacky sossbieralo sa 63 dollárov 25 centov, všetkým, čo k tomu láskavě prispeli, vyslovujeme s týmto: Pán Boh zaplať!

Úd sv. Ružence, J. W.

Vyzvanie.

Pod vedením niže podpísaných, dňa 22. augusta bežiaceho roku z okolia sempeského pôjde processia do Maria-Celly. Púť bude trvať 6 dní. V 1-vý deň pôjde sa s vlakom cez Viedeň až do Lilienfeldu, kde sa vybaví pobožnosť krížovej cesty na kalvárii. — V 2-hý deň pôjde sa peši z Lilienfeldu ku sv. Anne. — V 3-tí deň od sv. Anny ide sa peši do Maria-Celly. — Vo 4-tý deň v Maria-Celle vybaví pútnici svoju pobožnosť. — V 5-tý deň pôjde sa s vlakom a cez Dunaj do Máriataferlu. — V 6-tý deň pútnici o 4-tej hodine popoludní prídu do Prešporka, odkiaľ s večernými vlakmi môžu cestovať domov.

Pútnici z ktoréhokolvek kraju prichádzajúci, sejdú sa dňa 22. augusta ráno pred siedmou hodinou na prešporskej hlavnej železničnej stanici a odtiaľ hneď o štvrt na 8-mu pohnú sa s vlakom do Viedne. Cesta po železnici z Prešporka do Prešporka stojí 16 korún 50 halierov. Kto chce ísť s touto processiou, ten spomenutú summu do 20. augusta poslať musí na túto adresu: «Plébánia Hivatal» Egyházfa, u. p. Pozsony-Királyfa.

Nížepodpísaní s úctou vyzývame veriacich, aby sa na tejto púti čím hojnešie súčasťnili.

Viktor Árvai
kaplán vogyeradsky.

Viktor Maszárík
farár v Hasfári.

Franc Csambál
farár v Pustafödemeši.

Oknom vyhazuje peniaze, ktoré každý darmo platí za perie a hotové postele, kto sa neobrátí k pravému prameňu. — Zvlášte pri kupovaní peria na posteľ máme byť veľmi obozretní a obrátiť sa len na najprvého rangu vývozný dom tohoto druhu. Ako taký odporúčame najlepšieho chýru obchod S. Benisch, v Deschenitz č. 826. Čechy, ktorý prisne čestnou a lacnou obsluhou, k úplnému uspokojeniu každého odberateľa všetko možné vynakladá.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Osožné a chytré prevedenie parcellovanía.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provozovanie parcellovanía a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Cieľe ústavu tohoto vytvárajú úzernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaníu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovanía (rozumie sa prácami právnyimi, merníckymi a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkám zodpovedne. Ku cieľom parcellovanía ústav ochotne povoluje požičku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody poluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovanía. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľia pozbavia sa všetkých starostí parcellovanía. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaníu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodovnenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

Púť do Maria-Celly. Prvé desaťročie XX. stololetia v ktorom žijeme, zatvárame v tomto roku. Túto príležitosť k vlastnému a druhých duševnému spaseniu použijú majú zvlášte veriaci kresťania. Tejto povinnosti našej najlepšie sodpovieme, keď putujeme na daktoré milostné miesto. Pre nás katolíkov z Nitrianska takéto milostné miesto je Velka-Maria-Cell v Štajersku, kam, príklad našich predkov nasledujúc, nepretržene putujeme cez 30 rokov. Myslím, že každý úprimný čiteľ Marianský poteší sa tomu, keď s týmto oznamujem, že z Nitry do Maria-Celly zamýšľam púť viesť 26. augusta b. r. Odchod o 9. h. 9 m. predpoludním. Cena cestovnej karty II. tr. 32 kor., III. tr. 20 kor. Obsirnejšou zpravou poslúži nižepodpísaný duchovný.

V Nitre, 28. júla 1910.

Alois Kottesovszky
duchovný u Matky Božej.

Oznamuje sa, že knižku «Nábožné vzdychy ku sv. Jozefovi» ešte vždy dostať za 2 koruny u dra Jozefa Janda v Nyitrapereszlén a u Juliusa Platzko vo Veľkých Topolčanoch.

Ochrana zdravia je v každej domácnosti nevyhnutne potrebný pôvodný

Slanovinový lieh sily

K dostaniu je všade vo fľaškách po 40 hal. 1 a 2 korunách. Prijať treba len povodný slanovinový lieh sily.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na posteľ!

1 kg. sivé dobré drápané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; prima polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 8 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. — Pri oblednaní 5 kg. franko. —

Hotové postele z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá, 120 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm. široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mákym perim 16 K.; polpapierie 20 K.; papierie 24 K.; jednotlivé periny 10 K., 12 K., 14 K., 16 K.; podhlavky 3 K., 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 13 K., 14,70 K., 17,80 K., 21 K. **podhlavky** 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4,50 K., 5 K., 5,20 K., 5,70. Spodné periny z pevného vrážkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12,80, 14,80 K. Vývoz s postovou dob. erkou od 12 K. počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezopovedné návrat peňazi obsirny cennik zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy).

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 15. augusta.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiskká, nová	kor. 20:30—21:50
» stolnobelohradská, nová	« 20:20—21:00
» peštianska, nová	« 20:20—21:40
« banátska, nová	« 20:40—21:30
Raž prvotriedna	« 14:00—14:20
« druhotriedna	« 13:75—13:90
Jačmeň nový, prvotriedny	« 12:70—13:00
Ovos prvotriedny	« 14:50—15:45
« druhotriedny	« 14:20—14:50
Kukurica	« 11:40—11:55
Repica nová	« 23:00—23:80

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	16:30	15:50	15:40	14:90	14:40	13:90	12:90
		č.	7	7½	8		
		K.	11:70	9:50	4:00		

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	kor. 7:30—7:50
« hrubé	« 8:40—8:60

Fazula veľká biela	kor. 19:00—20:00
Fazula strakavá	« 14:00—14:75
Hrach nelúpaný, čistý	« 26:00—28:00
« lúpaný	« 46:00—54:00
Šošovica čistá	« 22:00—24:00
Mak	« 62:00—64:00
Proso	« 18:00—20:00
Rasca (kmín)	« 78:00—80:00
Konopné sáme	« 20:00—21:00
Zemiaky (hornouhorské) biele	« 3:70—3:90
« ružové	« 4:20—4:40
« žlté	« 5:80—6:00
Datelinové sáme, červená datelina kor.	64:00—76:00
« lucerna	« 148:00—153:00

Všetko po 10 kilogrammoch.

Mäsité články:

Sviňská masť budapešianska	« 156:00—157:00
« vidiecka	« ————
Slanina mestská 4-kusová	« 134:00—135:00
« 3-kusová	« 140:00—141:00

Za 100 kilogrammov.

Koloniálny tovar:

Cukor v klobúkoch	kor. 89:50—90:00
« kockový	« 91:50—92:00

A vonatok indulása Bpest ny. p. údvarról.

Érvényes 1910 május 1-től.

A vonatok érkezése Bpest ny. p. udvarra.

Délrelejt				Délután				Délrelejt				Délután			
vonat-szám	óra	perc	vonat-neve	vonat-szám	óra	perc	vonat-neve	vonat-szám	óra	perc	vonat-neve	vonat-szám	óra	perc	vonat-neve
148	5 15	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	714	12 05	sz. v.	Szeged, Szolnok	148	9 51	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	157	12 05	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
122	5 35	«	Érsekújvár, Ipolyság	4106	12 10	«	Esztergom	145	5 05	«	Dunakeszi-Alag	188	1 20	«	Nagyvaros
718	5 50	«	Szeged, Szolnok	14029	12 20	gy. v.	Zsolna, Berlin	728	5 25	«	Cegléd	708	1 25	gy. v.	Bukarest, Bázias
152	6 00	«	Göd	128	12 25	sz. v.	Nagyvaros	725	5 35	«	Cegléd	108	1 40	«	Páris, Wien
4102	6 10	«	Esztergom	114	12 45	«	Wien	4101	5 50	«	Esztergom	508	1 50	«	(Kolozsvár, Tóvis,
150	6 20	«	Rákospalota-Ujpest	160	12 55	«	Rákospalota-Ujpest	139a	5 55	«	Nagyvaros	4107	2 05	«	(Sz. Németi, Szolnok
6502	6 35	«	Lajosmizse, Kecskem.	41142	1 30	«	Dunakeszi-Alag	725a	6 00	«	Cegléd	159	1 55	sz. v.	(Kolozsvár, Tóvis,
102	6 50	k. ost. ex. v.	(Wien, Páris, Ostende, London)	504	2 00	gy. v.	Piliscsaba	147	6 05	«	Rákospalota-Ujpest	4107	2 05	«	(Sz. Németi, Szolnok
512	7 00	gy. v.	(Nagyvárad, Arad, Brassó, Nagyszeben, Körmösző)	128	2 10	sz. v.	(Szatmár-Németi, Kolozsvár, Brassó)	8505	6 10	«	Lajosmizse	161	2 40	«	Esztergom
1404	7 05	«	Zsolna, Berlin	164	2 15	«	Párkány-Nána	721	6 20	«	Szolnok, Cegléd	163	3 00	«	Dunakeszi-Alag
104	7 55	«	Nagyszebat, Wien	4108	2 20	«	Rákospalota-Ujpest	901a	6 25	k. o. e.	Konstantinápoly, Belgrád	6507	3 20	«	Rákospalota-Ujpest
154	8 05	sz. v.	Dunakeszi-Alag	106	2 30	gy. v.	Wien, Páris	7019	6 30	«	Konstantinápoly, Bukarest	168a2	4 00	«	Kecskem., Lajosmizse
708	8 15	gy. v.	Orsova, Bázias	120	2 35	sz. v.	Galánta	139	6 35	sz. v.	Nagyvaros	718	4 05	«	Temesvár J., Szeged
712	8 30	sz. v.	(Temesvár, Karánseb., Bázias)	704	2 40	gy. v.	Bukarest, Bázias	1407	6 40	«	Berlin, Zsolna	127	4 10	«	Nagyvaros
134	8 45	«	Nagyvaros	6504	2 45	sz. v.	Cegléd	217	7 15	tvssz	Párkány-Nána	4109	5 00	«	Esztergom
4104	9 05	«	Esztergom	164a4	2 50	«	Lajosmizse, Kecskem.	709	7 20	sz. v.	Bukarest, Bázias	215	5 30	tvssz	Érsekújvár
118	9 20	«	Wien, Berlin	124a	3 10	«	Rákospalota-Ujpest	501	7 30	gy. v.	(Bukarest, Kolozsvár, Máramarosziget)	165	5 38	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
158	9 40	«	Rákospalota-Ujpest	124b	3 10	«	Rákospalota-Ujpest	149	7 35	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	185a	5 45	«	Nagy-Maros
6508	11 15	«	Lajosmizse, Kecskem.	724	3 20	«	Nagyvaros	117	7 40	«	Páris, Wien	115	5 55	«	Wien, Berlin
158	11 20	«	Rákospalota-Ujpest	124c	3 20	«	Cegléd	4108	7 45	«	Esztergom	1401a	6 20	gy. v.	Berlin, Zsolna
186a	11 35	«	Nagyvaros	724d	3 20	«	Szeged	6501	7 50	«	Kecskem., Lajosmizse	707	6 35	«	Orsova, Bázias
780a	11 55	«	Cegléd	188	5 50	«	Rákospalota-Ujpest	151	7 55	«	Göd	167	6 40	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
				124e	6 00	«	Nagyvaros	727	8 05	«	Cegléd	105	7 10	gy. v.	Wien
				724f	6 20	«	Cegléd	131	8 10	«	Párkány-Nána	711	7 40	sz. v.	Bázias, Temesvár
				724g	6 40	«	Esztergom	719	8 35	«	Kiskunfélegyháza	169	7 45	«	Rákospalota-Ujpest
				4110	6 40	«	Cegléd, Szolnok	123	8 45	«	Párkány-Nána	4113a	8 10	«	Piliscsaba
				728	6 45	«	Cegléd, Szolnok	153	9 10	«	Dunakeszi-Alag	187	8 20	«	Nagyvaros
				1406	6 50	gy. v.	Pozsony, Berlin	705	9 20	gy. v.	Szeged	125	8 50	«	Párkány-Nána
				124	6 55	sz. v.	Párkány-Nána	1403	9 40	«	Berlin, Zsolna	107	9 05	gy. v.	Wien
				170	7 00	«	Rákospalota-Ujpest	4105	9 55	sz. v.	Esztergom	729a	9 20	sz. v.	Cegléd
				142a	7 20	«	Vác	155	10 25	«	Rákospalota-Ujpest	4111	9 25	«	Esztergom
				798	7 35	«	Cegléd	715	10 40	«	Szeged	6508	9 30	«	Kecskem., Lajosmizse
				6506	7 40	«	Lajosmizse	119	11 15	«	Galánta	171	9 35	«	Dunakeszi-Alag
				172	8 00	«	Dunakeszi-Alag					1405	9 45	gy. v.	Berlin, Zsolna
				710	8 05	«	Bukarest, Bázias					511	9 55	«	(Nagyszeben, Brassó, Kolozsvár, Stanislaw
				132	8 20	«	Párkány-Nána					4115a	10 00	sz. v.	Piliscsaba
				4112	8 30	«	Esztergom					1411	10 10	«	Vác
				1408	8 40	«	Zsolna, Berlin					129	10 25	«	Nagyvaros
				118	9 30	«	Wien, Páris					113	10 35	«	Wien
							(Kolozsvár, Bukarest, Stanislaw)					6513	10 40	«	Oca
							(Szeged, Bázias, Bukarest)					717	11 00	«	Szeged, Szolnok
							(Kiskunfélegyháza, Rákospalota-Ujpest)					101	11 05	k. ost. ex. v.	(London, Ostende, Páris, Wien
							Nagyvaros)					171a2	11 20	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
												121	11 50	«	Érsekújvár

A vonatok érkezése Buda-Császárfürdőbe.

4001	5 53	sz. v.	Esztergom	4007	2 10	sz. v.	Esztergom
4003	7 48	«	Esztergom	4009	5 20	«	Esztergom
4005	10 04	«	Esztergom	4013a	8 21	«	Piliscsaba
				4011	9 31	«	Esztergom
				4015a	10 07	«	Piliscsaba

